

Υπόθεση C-806/18

**Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως κατά το άρθρο 98,
παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου**

Ημερομηνία καταθέσεως:

20 Δεκεμβρίου 2018

Αιτούν δικαστήριο:

Hoge Raad der Nederlanden (Ανώτατο Δικαστήριο, Κάτω Χώρες)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

27 Νοεμβρίου 2018

Ποινική δίκη κατά:

JZ

Αντικείμενο της διαδικασίας στην υπόθεση της κύριας δίκης

Αίτηση αναιρέσεως κατά αποφάσεως του gerechtshof Amsterdam (εφετείου του Άμστερνταμ, Κάτω Χώρες) με την οποία ο JZ καταδικάστηκε σε ποινή φυλακίσεως δυνάμει του άρθρου 197 του Sr [Wetboek van Strafrecht] (ολλανδικού Ποινικού Κώδικα), το οποίο προβλέπει ότι αλλοδαπός ο οποίος διαμένει στις Κάτω Χώρες ενώ γνωρίζει ή έχει σοβαρό λόγο να υποψιάζεται ότι εις βάρος του έχει επιβληθεί απαγόρευση εισόδου δυνάμει του άρθρου 66a, παράγραφος 7, του Vreemdelingenwet 2000 (ολλανδικού νόμου περί αλλοδαπών του 2000, στο εξής: Vw 2000) διαπράττει ποινικό αδίκημα. Σύμφωνα με αυτήν τη διάταξη, ο αλλοδαπός για τον οποίο ισχύει απαγόρευση εισόδου δεν μπορεί να έχει νόμιμη διαμονή εάν αποτελεί κίνδυνο για τη δημόσια τάξη ή την εθνική ασφάλεια.

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

Προδικαστική παραπομπή – Οδηγία 2008/115/EK – Άρθρο 11 – Επιστροφή παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών – Απόφαση επιστροφής – Απαγόρευση εισόδου – Αφετηρία των αποτελεσμάτων απαγορεύσεως εισόδου – Έκταση των αποτελεσμάτων της αποφάσεως Ouhrami – Άρθρο 267 ΣΛΕΕ

Προδικαστικό ερώτημα

Συνάδει προς το δίκαιο της Ένωσης, ιδίως προς την κρίση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης με την απόφαση της 26ης Ιουλίου 2017 στην υπόθεση *Ouhrami* (C-225/16, ECLI:EU:C:2017:590, σκέψη 49) κατά την οποία η απαγόρευση εισόδου που προβλέπεται στο άρθρο 11 της οδηγίας για την επιστροφή παράγει «έννομες συνέπειες» μόνον από το χρονικό σημείο της επιστροφής του αλλοδαπού στη χώρα καταγωγής του ή σε άλλη τρίτη χώρα, εθνική ποινική ρύθμιση κατά την οποία αποτελεί αξιόποινη πράξη η διαμονή στην επικράτεια των Κάτω Χωρών υπηκόου τρίτης χώρας μετά την εις βάρος του έκδοση απαγορεύσεως εισόδου κατ' εφαρμογήν του άρθρου 66α, παράγραφος 7, του *Vreemdelingenwet* 2000, όταν βάσει του εθνικού δικαίου προκύπτει επίσης ότι ο εν λόγω αλλοδαπός δεν έχει νόμιμη διαμονή στις Κάτω Χώρες και, επιπλέον, ότι ακολουθήθηκαν τα στάδια της προβλεπόμενης στην οδηγία για την επιστροφή διαδικασίας επιστροφής αλλά δεν έγινε πράγματι η επιστροφή;

Παρατιθέμενες διατάξεις του δικαίου της Ένωσης

Οδηγία 2008/115/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών (οδηγία για την επιστροφή): αιτιολογικές σκέψεις 2, 4, 6, 8, 10, 11, 14 και 24 και άρθρο 1, άρθρο 2, παράγραφος 1, άρθρο 3, σημεία 1, 2, 3, 4, 6 και 8, άρθρο 6, παράγραφοι 1 και 6, άρθρο 11, παράγραφοι 1, 2 και 3

Παρατιθέμενη νομολογία του Δικαστηρίου

Απόφαση της 19ης Σεπτεμβρίου 2013, *Filev και Osmani*, C-297/12, EU:C:2013:569

Απόφαση της 26ης Ιουλίου 2017, *Ouhrami*, C-225/16, EU:C:2017:590

Παρατιθέμενες διατάξεις του εθνικού δικαίου

Vreemdelingenwet 2000 (ολλανδικός νόμος περί αλλοδαπών του 2000, στο εξής: *Vw* 2000): άρθρο 12, παράγραφος 1, στοιχείο d)· άρθρο 61, παράγραφος 1· άρθρο 62, παράγραφος 1· άρθρο 62, παράγραφος 2, στοιχείο c)· άρθρο 62a, παράγραφοι 1 και 2· άρθρο 66α, παράγραφοι 1, 4 και 7· άρθρο 67, παράγραφος 1, στοιχείο c)

Vreemdelingenbesluit 2000: (ολλανδικό διάταγμα περί αλλοδαπών του 2000) άρθρο 6.5a, παράγραφος 4, στοιχείο a)· άρθρο 6.5a, παράγραφος 5, στοιχεία a) και b)

Vreemdelingencirculaire (ολλανδική εγκύκλιος περί αλλοδαπών): τμήμα A4/3.3

Wetboek van Strafrecht (ολλανδικός Ποινικός Κώδικας, στο εξής: Sr): άρθρο 197

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της διαδικασίας στην υπόθεση της κύριας δίκης

- 1 Ο κατηγορούμενος (JZ) κηρύχθηκε ανεπιθύμητος αλλοδαπός κατά την έννοια του άρθρου 21 του Vreemdelingenwet 1994 (ολλανδικού νόμου περί αλλοδαπών του 1994) με απόφαση της 14ης Απριλίου 2000. Αυτή η κήρυξη του αλλοδαπού ως ανεπιθύμητου συνεπάγεται, εν ολίγοις, ότι η συνέχιση της διαμονής στις Κάτω Χώρες καθώς και η επιστροφή και η διαμονή στις Κάτω Χώρες μετά την αναχώρηση αποτελούν αξιόποινη πράξη, εφόσον συντρέχουν επίσης τα λοιπά επιμέρους στοιχεία του άρθρου 197 του Sr. Με απόφαση του Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (Υφυπουργού Ασφάλειας και Δικαιοσύνης, Κάτω Χώρες) της 19ης Μαρτίου 2013, κατόπιν αιτήματος του JZ, η εν λόγω κήρυξη του ως ανεπιθύμητου ήρθη λόγω της από 31 Δεκεμβρίου 2011 τροποποίησης του Vreemdelingenwet 2000 ως αποτέλεσμα της μεταφοράς της οδηγίας 2008/115/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών. Με αυτήν την απόφαση εκδόθηκε επίσης απαγόρευση εισόδου διάρκειας πέντε ετών εις βάρος του JZ δυνάμει του άρθρου 66a, παράγραφος 7, του Vw 2000, με την οποία η κήρυξη του ως ανεπιθύμητου ήρθη από τη χρονική στιγμή έναρξης ισχύος της απαγόρευσης εισόδου. Ωστόσο, σύμφωνα με την απόφαση, η εν λόγω άρση δεν επέφερε καμία αλλαγή στην υποχρέωση αναχώρησης του JZ. Αυτός έπρεπε επομένως να εγκαταλείψει τις Κάτω Χώρες αμέσως με δική του πρωτοβουλία και ήταν δυνατόν να απελαθεί. Δυνάμει του άρθρου 62a, παράγραφος 2, του Vw 2000 αυτή η απόφαση ισχύει ως απόφαση επιστροφής.
- 2 Στην αιτιολογία της απόφασης αναφέρεται μεταξύ άλλων ότι ο JZ καταδικάστηκε πολλάκις για τη διάπραξη διαφόρων αδικημάτων. Σύμφωνα με το τμήμα A4/3.3 της Vreemdelingen-circulaire, κάθε υπόνοια ή καταδίκη για την τέλεση αδικήματος θεωρείται ως κίνδυνος για τη δημόσια τάξη. Δεδομένου ότι ο JZ αποτελεί κίνδυνο για τη δημόσια τάξη, οφείλει να εγκαταλείψει αμέσως τις Κάτω Χώρες δυνάμει του άρθρου 62, παράγραφος 2, στοιχείο c), του Vw 2000. Για τον λόγο αυτόν, εκδόθηκε απαγόρευση εισόδου εις βάρος του δυνάμει του άρθρου 66a, παράγραφος 1, στοιχείο a), του Vw 2000. Λαμβανομένου υπόψη του άρθρου 66a, παράγραφος 7, στοιχείο b), του Vw 2000, ο JZ, λόγω της απαγορεύσεως εισόδου, δεν μπορεί να έχει νόμιμη διαμονή.
- 3 Το gerechtshof Amsterdam διαπίστωσε ότι ακολουθήθηκαν τα στάδια της διαδικασίας επιστροφής. Ωστόσο, ο JZ δεν εγκατέλειψε τις Κάτω Χώρες μετά την απόφαση της 19ης Μαρτίου 2013. Διαπιστώνεται ότι στις 21 Οκτωβρίου 2015 διέμενε στο Άμστερνταμ, κατά παράβαση της εν λόγω απόφασης. Σύμφωνα με το άρθρο 197 του Sr, ο αλλοδαπός που διαμένει στις Κάτω Χώρες ενώ γνωρίζει ή έχει σοβαρό λόγο να υποψιάζεται ότι εις βάρος του έχει εκδοθεί απαγόρευση εισόδου δυνάμει του άρθρου 66a, παράγραφος 7, του Vw 2000 διαπράττει

αξιοποινή πράξη. Με απόφαση του gerechtshof Amsterdam ο JZ καταδικάστηκε επομένως σε ποινή φυλακίσεως δύο μηνών.

- 4 Ο JZ άσκησε αίτηση αναιρέσεως κατά αυτής της αποφάσεως ενώπιον του Hoge Raad.

Κυριότεροι ισχυρισμοί των διαδίκων της κύριας δίκης

- 5 Κατά την εξέταση της υποθέσεως σε δεύτερο βαθμό από το gerechtshof Amsterdam ο δικηγόρος του JZ, ακολουθώντας την άποψη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην υπόθεση Ouhrami (C-225/16), υποστήριξε ότι η απαγόρευση εισόδου τίθεται πρακτικά σε ισχύ μόνο όταν ο ενδιαφερόμενος εγκαταλείπει το έδαφος των κρατών μελών. Επομένως, κατά τον δικηγόρο του JZ, η έννομη συνέπεια του αξιοποίνου χαρακτήρα της διαμονής του JZ μπορεί επίσης να επέλθει μόνον μετά την αναχώρησή του.
- 6 Κατά την εκτίμηση των αμυντικών ισχυρισμών το gerechtshof Amsterdam επεσήμανε ότι η απόφαση της 19ης Μαρτίου 2013, με την οποία επιβλήθηκε στον JZ απαγόρευση εισόδου, κοινοποιήθηκε νομίμως και είχε νομική ισχύ κατά την ημερομηνία κατά την οποία αυτός τέλεσε την πράξη για την οποία κατηγορείται (21 Οκτωβρίου 2015). Επίσης, το gerechtshof δεν εντόπισε στις υποβληθείσες από τον δικηγόρο γραπτές παρατηρήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής επαρκώς συγκεκριμένες ενδείξεις ώστε να παραβλέψει το νομοθετικό πλαίσιο, όπως αυτό έχει ερμηνευθεί από το Hoge Raad και το Raad van State, και να διατυπώσει κρίση περί του αντιθέτου.
- 7 Στην αναίρεση ο JZ βάλλει, μεταξύ άλλων, κατά της κρίσεως του gerechtshof Amsterdam κατά την οποία αυτός είναι ένοχος «ως αλλοδαπός ο οποίος διαμένει στις Κάτω Χώρες ενώ γνωρίζει ότι εις βάρος του έχει εκδοθεί απαγόρευση εισόδου δυνάμει του άρθρου 66a, παράγραφος 7, του Vreemdelingenwet 2000». Με τον λόγο αναιρέσεως προβάλλεται ότι μετά την έκδοση της απαγορεύσεως εισόδου ο JZ δεν είχε ακόμη εγκαταλείψει την Ευρωπαϊκή Ένωση και ότι, ως εκ τούτου, η απαγόρευση εισόδου δεν είχε ακόμη «τεθεί σε ισχύ».

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της αποφάσεως περί παραπομπής

- 8 Με την απόφαση Ouhrami της 26ης Ιουλίου 2017 το Δικαστήριο έκρινε ότι το άρθρο 11, παράγραφος 2, της οδηγίας για την επιστροφή έχει την έννοια ότι η προβλεπόμενη στη διάταξη αυτή διάρκεια της απαγορεύσεως εισόδου, η οποία κατ' αρχήν δεν υπερβαίνει τα πέντε έτη, πρέπει να υπολογίζεται με αφετηρία την ημερομηνία κατά την οποία ο ενδιαφερόμενος πράγματι εγκατέλειψε το έδαφος των κρατών μελών.
- 9 Στη σκέψη 49 αυτής της αποφάσεως το Δικαστήριο έκρινε ότι μέχρι τη στιγμή της οικειοθελούς ή αναγκαστικής εκτελέσεως της υποχρεώσεως επιστροφής και, κατά συνέπεια, της πραγματικής επιστροφής του ενδιαφερομένου σε χώρα εκτός της

Ευρωπαϊκής Ένωσης η παράνομη διαμονή του ενδιαφερόμενου αλλοδαπού διέπεται από την απόφαση επιστροφής και όχι από την απαγόρευση εισόδου, η οποία αναπτύσσει τα αποτελέσματά της μόνον από το εν λόγω χρονικό σημείο, απαγορεύοντας στον ενδιαφερόμενο, για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα μετά την επιστροφή του, να εισέλθει και να διαμείνει εκ νέου στο έδαφος των κρατών μελών.

- 10 Το άρθρο 197 του Sr ορίζει, ωστόσο, ότι ο αλλοδαπός ο οποίος διαμένει στις Κάτω Χώρες ενώ γνωρίζει ή έχει σοβαρό λόγο να υποψιάζεται ότι εις βάρος του έχει εκδοθεί απαγόρευση εισόδου δυνάμει του άρθρου 66a, παράγραφος 7, του Vw 2000 διαπράττει αξιόποινη πράξη. Δυνάμει του άρθρου 66a, παράγραφος 7, στοιχείο b), του Vw 2000, στο μέτρο που ενδιαφέρει εν προκειμένο και εφόσον δεν εμφανίζεται κάποια από τις προβλεπόμενες στον νόμο ή στη νομολογία εξαιρέσεις, ο αλλοδαπός εις βάρος του οποίου ισχύει απαγόρευση εισόδου δεν μπορεί να έχει νόμιμη διαμονή όταν αποτελεί κίνδυνο για τη δημόσια τάξη ή την εθνική ασφάλεια.
- 11 Δύναται να τεθεί το ερώτημα αν το γεγονός ότι ο JZ δεν εγκατέλειψε τις Κάτω Χώρες μετά τις 19 Μαρτίου 2013 –με αποτέλεσμα να μην έχει ακόμη ξεκινήσει να τρέχει η προβλεπόμενη στο άρθρο 11, παράγραφος 2, της οδηγίας για την επιστροφή πενταετής προθεσμία– συνεπάγεται ότι το δικαίω της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ειδικότερα δε η οδηγία για την επιστροφή και η ερμηνεία που δόθηκε σε αυτήν από το Δικαστήριο με την απόφαση Ouhrami, δεν επιτρέπει να κριθεί ένοχος ο JZ για μη νόμιμη διαμονή στις Κάτω Χώρες μετά την έκδοση απαγορεύσεως εισόδου εις βάρος του δυνάμει του άρθρου 66a, παράγραφος 7, του Vw 2000.
- 12 Σύμφωνα με ένα μέρος της ολλανδικής θεωρίας, η διατυπωθείσα στην απόφαση Ouhrami κρίση ότι η διάρκεια της απαγορεύσεως εισόδου πρέπει να υπολογίζεται με αφετηρία τη στιγμή κατά την οποία ο ενδιαφερόμενος εγκατέλειψε πράγματι το έδαφος των κρατών μελών συνεπάγεται ότι ένας αλλοδαπός ο οποίος δεν έχει ακόμη επιστρέψει πράγματι σε χώρα εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν είναι δυνατόν να διωχθεί ποινικά και να τιμωρηθεί για πράξεις που αντιβαίνουν στο άρθρο 197 του Sr. Άλλοι συγγραφείς διατυπώνουν ωστόσο την άποψη ότι η ανωτέρω νομολογία δεν έχει αυτή τη συνέπεια, δεδομένου ότι το άρθρο 197 του Sr αναφέρεται μόνον στο χρονικό σημείο εκδόσεως της απαγορεύσεως εισόδου (και στη γνώση που έχει ο αλλοδαπός σχετικά με αυτήν την έκδοση).
- 13 Τίθεται επομένως το ερώτημα αν το άρθρο 197 του Sr αντιβαίνει στην οδηγία για την επιστροφή και δεν είναι επομένως δεσμευτικό στο μέτρο που η διαμονή στις Κάτω Χώρες υπηκόων τρίτων χωρών οι οποίοι δεν έχουν ακόμη εγκαταλείψει το έδαφος της ΕΕ αποτελεί αξιόποινη πράξη για τον μοναδικό λόγο ότι εις βάρος τους έχει εκδοθεί απαγόρευση εισόδου.

Αναφορικά με το προδικαστικό ερώτημα, το Hoge Raad επισημαίνει ότι το άρθρο 197 του Sr, μετά την από 31 Δεκεμβρίου 2011 τροποποίηση του Vreemdelingenwet (και μέχρι την έκδοση της αποφάσεως του Δικαστηρίου της

26ης Ιουλίου 2017 στην υπόθεση Ouhrami), ακόμη και σε περιπτώσεις όπως η υπό κρίση –όπου δεν διαπιστώθηκε ότι ο αλλοδαπός εγκατέλειψε πράγματι τις Κάτω Χώρες μετά την έκδοση της απαγορεύσεως εισόδου– οδήγησε στην άσκηση ποινικής διώξεως και στην επιβολή κυρώσεων σε αλλοδαπούς εις βάρος των οποίων είχε εκδοθεί απαγόρευση εισόδου δυνάμει του άρθρου 66a, παράγραφος 7, του Vw 2000, εφόσον πληρούνταν οι λοιπές προϋποθέσεις που θέτουν συναφώς το ολλανδικό δίκαιο και το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Λαμβανομένης υπόψη της αβεβαιότητας που υφίσταται ως προς την ακριβή έκταση των αποτελεσμάτων της αποφάσεως Ouhrami, οι ποινικές υποθέσεις κατά αλλοδαπών, οι οποίες εκκρεμούν ενώπιον των ολλανδικών δικαστικών αρχών και στο πλαίσιο των οποίων τίθεται το εν λόγω ζήτημα, αναστέλλονται έως ότου αυτό αποσαφηνιστεί.